

BÉTSI MAGYAR KURIR.

És

SOKFÉLE, TOLDALÉKÜL.

Nr. Indult: Pénteken, Augustus' 50-dikán, 1855. 18.

OROSZ ORSZÁG.

(Journal de St. Petersburg.) A' Nagy Britanniai Alsóháznak Jul. 21-kén tartott ülésében, a' Lengyelek ügye tanácskozás alá vétetett: nevezetesen pedig Fergusson Ur igen feszegette Kormányunknak azon Királyságra nézve tett rendszabásait, 's azt javallotta, kéretetnék meg a' Nagy Britanniai Felső egy javallatban, Lengyel Országnak — a' Bétsi Tractatus Stipulatióival ellenkező helyzetét helyben nem hagyni. A' nélkül, hogy a' külső dolgokra ügyelő Státus Titoknok Lord Palmerston, ama Szónok vádjait megtámasztólta volna, a' javallatot csak abból az okból ellenezte, mivel az, az ő véleménye szerint, az Európai Hatalmasságoknak békeséges öszveköttetésekét háboríthatná: akárhogy akármint, az ellenséges indulatokon győzött az igazság, melly a' Brittus Parlamentet regtől fogva jelesíti, mert Fergusson Urnak javallatja 177 szóval, 95. ellenfélrevettetett. Ez újabb tanubizonysága annak, hogy Orosz, és Angoly Ország közt olly rég óta fenn állott, 's viszonos politikai, és kereskedési hasznokon épült barátságos szövetség sokkal erősebb, 's mind a' két Nemzetre nézve sokkal fontosabb, mintsem hogy hiú beszéd, vagy pedig könnyen elmúló felhevülés által veszedelmezethetnék. Azomban a' Tsászári Kormány nem hagyhatja magán a' piszkot, és igazságtalan vádakát, nem értjük ugyan Fergus-

son Urét, 's hozzá hasoníóit, mert ilyenekre mindég tsak halgatással felelünk, hanem a' külső dolgokra ügyelő Miniszterium nyilatkozataira akarunk felelni, a' mennyiben meg vagyunk a' felől győződve, hogy Orosz Ország semmi részben sem távozott el kötelességeitől. Ezen meggyőződésben, szükségesnek tartja az Orosz Kormány, a' Közönséges jusnak alapjait, úgy mint a' Státus okosságának reguláit, mellyeket az 1850 ki lázzadás elnyomása óta, Lengyel Királyságnak vizsóni Organizatiójára nézve követett, 's mellyekből a' Tsászári Kabinet Diplomatus munkálódásaikor, soha sem tsinált titkot, hanem szüntelen sinór mértékül vett, — még egyszer tisztá valóságában előadni. 1815 dik esztendőben, a' közönséges békeségnek helyreállítása után, a' háborúk által, Orosz hatalom alá került Varsói Hertzegségnek sorsa, a' midőn 2 Tractatus által határozottatott meg, 's a' 5 Hatalmasságok költsönös kötelességekké tették, mindegyik, a' parantsolatja alatt lévő Lengyel Országnak nyugodalmáról, és jóllétéről gondoskodni. Ezen 2 Tractatusok közül az egyik, Orosz, és Ausztia között, a' másik, Orosz, és Burkus Ország között, mind a' kettő Máj. 3-kán 1815-ben kötöttetett. Az első Tractatus 5-dik cikkelyének foglalata imez: „A' Varsói Hertzegség, kivéven azon részeket, mellyekre nézve az Orosz Tsászár Ö. Felsőge más rendelést tett, —

Orosz Országgal egyesítették, ahoz kapcsolatták Alkotványánál fogva örökre, 's azt az Orosz Tsászárr, és maradéka öröklé bérni fogják. Ő Tsászári Felsége feltartja magának, ennek a' külön igazgatással élő Státusnak azt a' kiterjedést adni, melly tzélerányosnak fog tartatni. Ő Felsége Tz á r i Titulusához, Lengyel Királyiét is hozzá adja. A' Lengyelek, úgy mint a' fő contraháló Hatalmasságoknak jobbagyai, népképviselést, és Nemzeti rendezéskést nyernek, megegyezőleg a' politikai léttel, mellyet mindegyik ezen Kormányok közül Lengyel Alattvalóinak ad.

Minekutánna ez a' 2 Tractatus meghatározta, minő erányban álljanak egymással Varsóra nézve a' 5 Hatalmasságok, az 5-dik cikkely szóról szóra a' Bétsi Congresszus iróványai között iktattatott, és Jun. 9 kén 1815-ben ezen közönséges Transactióban részt vett 8 Hatalmasságok által aláíratott. Menjünk vissza azokra a' Datumokra; 's majd meglátjuk, hogy 1-ször A' minn a' Varsói Hertzegségnek törvényes állapotja fundálódik, az, erediképen a' 5 Hatalmasságoknak munkájok, kik önn Interestéből úgy intézték a' dolgot, a' mint tulajdon Státusoknak bátorsága, és jólléte megkívánta. 2-szor A' 3 Udvarok távol légyén, hogy előre elhatározták volna, mint bánjon jövődöre nézve mindegyik Hatalmasság Lengyel jobbagyaival, sőt inkább szükségesnek tartották nyilván kijelenteni, jövődöben a' szerint intézni el jobbagyaik léteket, a' mint egyik vagy másik, hasznosnak, és tzélerányosnak találándja. 3 or A' Bétsi Congresszus iróványait aláírt Hatalmasságok semmi ellenőrséget, vagy beavatást nem vállaltak magokra. Tekintsünk tsak Ausztriának és Burkus Országnak 1818-ban és 1825-ben Lengyel Országra nézve felállított Kereskedési principiumaik-

ra, egyik Hatalmasság sem tartá magát kötelesnek az Alkudozásokba avatkozni, vagy Resultatuma ellen kikelni!

A' mi ezt a' szót Constitutio illeti, ezt itt széles értelemben lehet venni. Minő Alkotvány értetik ez alatt Lengyel Országra nézve, a' Tractatusban nints meghatározva. Minden Országnak meg van a' maga Alkotványa, tudniillik a' maga alap törvénye, és a' mit itt a' Bétsi Congresszus rendel, abban áll, hogy az Orosz Országhoz kaptolt Varsói Hertzegségnek alkotványa, vagy alaptörvénye, bár milyen nemű légyen is ez, mindég elválhatatlanná tégye Lengyel Országot Orosz Országtól. A' Bétsi Congresszus iróványaiban említett Constitutio, ennél fogva nem vitetik semmi különös, és már előre felállott Alkotványra, mivel abban az időben, midőn a' Bétsi Tractatus aláíratott, az az Alkotvány, mellyet Sándor Tsászárr későbbben az új Státusnak adott, még írásban sem volt meg: tsak 6 hónappal azután tétélt közhírré, a' nélkül, hogy a' Contraháló Hatalmasságok, azon törvényhozó rendszabásban, melly egyedül a' Tsászárnak szabad akarattjából eredt, legkissebb részt is vettek, — vagy venni kívántak volna. Ausztria, és Burkus Ország magok részokről is, ugyan avval a' jussal éltek, 's Lengyel jobbagyaiknak politikai léteket úgy rendezték el, a' mint hasznosnak, vagy tzélerányosnak találták. Akkor egy Hatalmasságnak sem jutott eszébe a' rendelményeket fessegetni, sem a' Poseni Nagy Hertzegség és Galitzia politikai jussait mérő serpenyőre venni, és így Lengyel Országnak Sándor Tsászárr által adott törvényeit sem vonta senki is törvényszék elibe. Annál fogva a' 6 hónap után kihirdetett Charta nem állott kezesség alatt, mert illgen kezességet először nyilván ki kellett

vólna jelenteni, másodszor pedig, azt, a' Bétsi Congresszusban alá írni és, ki kelle vala hirdetni. Mennél közelebb-ről tekintti az ember annak az egyes-ségnek értelmét, annál nyilvánosabb, hogy semmi kötelező vagy positivus Stipulatiót nem foglal magában, kivé-ven, hogy a' Varsói Hertzegségnek egy része Orosz Országgal örök idő-re egyesítetvén, a' Tsászár, 's ennek maradékai, birtokában maradjon; — minden egyebb a' Tsászár szabad akta-rajára bízattatott.

NÉMET ORSZÁG.

Folytatása: A' Landani Esküdtek törvényszéke előtt lefolyt ügynek. — Virth a' históriából akarja a' Köztár-taságok boldogságát megmutatni, holott ugyan abból a' forrásból, még könnyeb-ben lehetne az ellenkezőt megmutatni. Minő kilátást nyitnak ezek a' világ boldogítók maradékainknak! mert, hogy olly példátlan felforgatás, mint a' hogy Virth festi, tsendes leszállások a' thro-nusról, mellyen századokig, elhúnyt sok ezer embereknek boldogítói valá-nak, és Német Országgra közönséges jóllétet árasztottak, — minden zürza-var nélkül, és békességben menjen vég-hez, azt tsak esztől megfosztott ember hiheti. Kétségkívül ezek a' teoriák tsak papiroson is maradnak, ketsegtető színekkel kifestetnek, hogy a' népet eltsábítsák, és azután a' néptsábítókat ügyes fordulatokkal megszabadíthassák. Tsak egyenes felszóllítás érdemel bünt-etést úgy mondatik, — 's ez mikor van? akkor, ha ezt kiáltják: üssd, fogd meg, szúrd agyon, 's a' t. de a' plánu-mot előadni, 's a' népet arra tanítani, hogy lehessen izélt érni, az az: mikor van idő a' Kormány felforgatására, — ez nem egyenes felszóllítás, ez nem méltó fenytésre. Virth ugyan szidta Hambachban a' Fejedelmeket, de

név szerént egyiket sem, és így nem méltó büntetésre. A' betsületes néme-let, hasonló borzasztó tanítások, és principiumok, nem ok nélkül pirítják. Azomban, nekünk úgy látszik, hogy Virth; a' ki nyilván kimondja, mi fekszik szíven, kevésbé veszedelmesebb, sőt tiszteletre méltóbb, mint a' Monar-chiának úgy nevezett barátjai, kik szün-telen tsak „hűséges ragaszkodá-sokat“ emlegetik, holott ha legény kell a' gátra, magokat nyúlszívűen visz-zahúzzák. Virth a' Monarchiát nyil-ván félségnek (Halbheit) nevezi, melly sokáig fel nem állhat. Virth tehát minden esetre betsületes ember, a' mellett, hogy politikai ábrándozó, és így könnyebb vele bánni, mint azok-kal, kik lappangva mérget eresztenek, a' fedhetetlen életű polgárok szíveikbe.

A' bevádoltakra hozott ítélet után, Golsen Ügyész azt kívánta, hogy Dr Siebenpfeiffer, minekutánna a' Státus nem tarthatelszökésétől, a' menyiben 1400 forint nyugpénze járna, szabadon botsáttassék. Becker is ke-zességet ajánlott, hogy az ideig való rabságtól megszabaduljon. Schneider Ur, Virth betsület kardjának vissza-adattatását kérte. A' Törvényszék a' vád-lottak kérelmeiket a' kezességre nézve, az egyes fenyítő politzia törvényszék-hez útasította, 's egyszersmind Dr Virth betsület kardját, úgy nem kü-lömben Dr Siebenpfeiffer leveleit, és Rost törvényes könyveit kiadni ren-delte, miután ezek a' fenyítő politzia törvényszéket illetik. A' Hambachi zászlók, törvényes örizet alatt maradtak.

(Speyeri Újság.) Landau Aug. 20-kán. Az esküdtek törvényszéke alól fel-szabadultak, ma vitetnek a' fenyítőpo-litzia törvényszékhez, — meg pedig Dr Siebenpfeiffer, és Becker Fran-kenthalba, Virth pedig és Rost Zvei-brückenbe, és Höchdörfer Kaisers-

lauternbē. Dr Siebenpfeiffer a' bevādottak nevekben, a' Landauilakosoknak megköszönte, az erántok bizonyított szíves részvételt.

PORTUGALLIA.

Marsall Bourmont Jul. 23-dikán és így Villaflornak Lisbónai bemenetele előtt Cadaval Hertzeghez, következő, — útközben fel-fogott levelet küldött: „Hertzeg Ur! Vettem Hertzegségednek Jul. 2 dikán hozzám intézett levelét. Abban a' részben egyetértek Excellentiáddal, hogy a' jelen környálálások között Lisbónának védelmezése mindenek előtt fő dolog, 's reményem, hogy a' Király addig az ideig, helyén marad, míg seregünk győzött, a' mi legfellyebb 3 nap múlva megtörténik, azután a' fő Városba mehet. Addig azomban tanácsosnak tartom, hogy a' Stabalis, és más tisztek, Lisbónába menjenek, 's Excellentiádtól várják a' rendelést. Az első ezen tisztek közzül Báró Gerdy Generalis, ki külömben Grival nevet visel. Jeles egy ferjfiú, szíve, esze helyén van, sokáig viselte egy linea hajón a' Kapitányságot. Nekem igen alkalmasnak lázlik ő, a' Tájónál levő batteriák Commandójára, az óltalmazásra megkívántató szerek elrendelésére, batteriák felállítására, és ágyú saluppok manővréoztatására: de ha Elliot Kapitány megérkezik, véleményem szerént jó volna az egész hajó erőt erre bízni, és akkor Gerdy, vagy Grival Báró Commandója alatt csak a' szárazai batteriák maradnának. Gróf Genetiére, ki a' Tsászárságnak minden hartzaihan szolgált, és a' Restauratio ólta Királyaink jobbágya vala, jeles tehetségű Stabalis tiszt. Egyébb-eránt Almer nevet vett fel. Véleményem szerént igen jól lehetne használni, ha a' Tájónak déli részén fek-

vő sereg reá bízatnék. Ő minden próbákat, mellyeket Gróf Villaflor Alemtéjában teend, meg semmisítené. Úgy hiszem Puyseux Henrik Fő Strázsa-mestert, egy fiatal, de a' mellett jártas embert, jó volna Commandója alá helyheztetni. De Buat Chevalier, ki Bourdais nevet visel jó gyalog Oberster. Erre egy brigada linea sereget, vagy Lisbónában a' Királyi önkénteseket lehetne bízni. Terrel Ur, Dubreuil névvel, sokáig szolgált a' Generális Stábnál. Nagy tapasztalású ferjfiú, ki megérdemli, hogy Excellentiád körül légyen. Nagyon alkalmas a' seregek elosztására, elrendelésére, a' helyek kimutatására, — nagy hívatalt lehet neki általadni. Ezek a' tisztek mindnyájan fognak udvarolni legidősbik fiammal, kinek, ha Excellentiád megengedi, szerentséje leend, a' tiszteket bémutatni, magát pedig Excellentiád parantsolatjára bízni. La rochelieu Chevalier, a' pattantyúság Oberstere Madridból megjön: igen jeles tiszt, és Báró Gerdynnek fő parantsolatja alatt hasznos szolgálatot tehetne: beszéll Spanyolul, 's a' Portugalliai nyelvet is érti. Ha a' fő Városra nézve tökéletesen megleszünk nyugtatva, szükségem leszsz Terrell Oberster segítségére, azért kérem Excellentiádat, hogy őt azután vissza küldeni méltóztatnak. Nagyon jó volna Alemtéjában valami ügyes Generál Kapitányra szert tenni: dolga abban állana, hogy ellenségnek nem hagyna nyugtot, ha a' Provintziában valamit kezdeni bátorzkodnék. Az ottani Generál Kapitánynak Elvas Várában bizonyos számú katonákat kellene hagynia, 's azután főszállását Evorában ütnie fel: a' Tájó déli részén fekvő seregnek parantsolója Molellos Visconde, Aljustrelt, és Messejannát szállja meg, 's dolgát úgy intézi, hogy mindennap meg lehet tudni, mit

talán az ellenség Algarbiában. Ha talán Villaflorenak seregei ismét hajóra ülnének, akkor Molellosnak Alasaron keresztül, nagy sebességgel, Setubálba kellene indulnia, hogy ezt a helyet megmentse. Gr. de la Genetiere hasonló értelmű utasítást veendő, ha egyébberánt Excellenciád a Molellos seregét reá bízni méltóztatik. Igen kívánatos volna, hogy az ellenség Algarbiai sántzolgatásával időt veszítsen. Költ Leça do Balioiban Jul. 23-kán 1853. (Aláírás.)

Bourmont.

(Quotidienne.) Közöltetik Marsall Bourmont tudósítása az Oportó melletti főszállásról ekképpen: Lisbonából azt értem, hogy a fő város lakosai semmi vonszódást nem mutatnak az új Kormányhoz. Cadaval Hertzeg alatt Caldas da Rainhában nagy sereg gyűlt össze. Ime itt küldöm Marsall Camp Almert (Gr. Genetiere) azon sereg Commandójának átvételére. Ő Lisbona felé masírozik, én pedig késedelem nélkül a Tajó partjai felé indulok. Oportónál, 12,000 embert hagyunk őrseregül. Ez elegendő leendő az ellenség meggyőzésére, ha talán sántzaiból kijönni bátorzkodnék. Tizennégy nap alatt Lisbona előtt leszünk, 's ha a Várost közbenvetetlenül mindjárt bé nem is vesszük, tehát az ellenséget még is blokirozzuk, mint Oportóban, 's azon leszünk, hogy az ostrommal ne vesszünk el sok időt.

(Globe Aug. 17-kén.) Dom Pedro, mint értelmes emberek mondják, noha valamennyire heves, és újítani vágyó, még is sokára ált látandja, hogy tsinnal kell a' dologgal bánni, 's őszinte barátjaiba nagyobb bizodalmat helyheztenni, — mert különben a' morogó hegy — egeret szüendő. —

SZARDINIA.

(Gazzetta di Genova Aug. 21-dikén)

A' múlt Szombaton érkezett Genuába, Lisbonából a' Pápai Követ Guistiniani Cardinal Ó Eminentziája; — Pallavicini Camillal, és még más Jesuitákkal, kik a' Portugalliai Kormány nyilvános parantsolatjára, Lisbonát kénytelenek valának oda hagyni.

ÉJSZ. AMERIKAI EGYES. STÁTUSOK

Vashingtonból érkezett legújabb tudósítások szerint, Jackson Generál egészségének helyre állása felől kételkednek. A' Praesidens már régtől fogva rosszul érzi magát, de kivált utolsó útazása igen levette lábáról. Nev Orleansban Jun. 18-kán megszűnt a' Cholera, de ellenben Georgiában ismét kiütött.

NAGY BRITANNIA.

(Globe) A' Hollandiai ügy felett tanátskozó Conferentzia ideig óráig fel függesztetett.

Marquis Anglesey Dublinból Londonba, O'Connell ellenben Londonból Dublinba érkeztek, 's ez utóbinak tzelja, néhány gyülekezetekben külömbféle tárgyakról értekezni.

BÉTS:

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Jul. 30-kán költ Kir. végzése által Tiszt. Fliszar György Urat a' Veszprémi Püspöki Lyceumban a' Morális és Pastoralis Theologia Professorát Mura-Szent-Kereszti Apáturrá és Plebánussá kegyelmesen kinevezni.

MAGYARORSZÁG.

Po'sony Aug. 27-kén. E' napokban a' Kk. és Rk Országos üléseikben a' 4 dik Urbariális tziikkely 2 dik §-ának toldalékjai felett tanátskoznak. A' Kientzedre nézve nevezetesen meghatá-

roztatott; hogy a' hol a' jobbágyok urbárium bevitele alkalmával a' kilentzednek in natura leendő fizetését választák, azt, bár e' szokás felheshakadt volna is, ezentúl szintén in natura fizessék; hogy ha pedig a' bevett szokás akármelylek Fél akarátja ellen 's ellenmondásával, akár urbáriális rendeztetés akár bár minémü erőszakoltatás által megváltozott volna, a' meg sértett Félnek szabad legyen urbárialis per útján magát az elebbeni szokásba visszátétetni. A' hol tizedet is magában foglaló heled vagy nyoltzad vólt szokásban, az megtartatik, ha mindazáltal a' tized mellett heled vagy nyoltzad is fizetődött, az az állományos telkekre nézve kilentzedre lesz változtatandó. A' nem Egyházi, hanem földes Uri jussal birt tized, úgy szinte a' kenderből és lenből akár in natura, akár e' helyett egy telektől 6 font fonal 's így tovább eránylag, adandó kilentzed is meghagyatik. Ez mindazáltal Tóth Ország alsóbb megyéire nem terjesztetik ki. Azon szántó földektől, mellyek a' jobbágytelek állományának kiegészítésére, rétek helyett adattak, kilentzed nem jár, éppen olly kevéssé azon rétektől, mellyek már különválasztattva a' jobbágyok közt felszántódtak, felszántattak, 's bevettettek; ellenben ha a' szántóföldek kiegészítésére rétek adattak, akkor ezektől 9-ed jár, ha szinte nem szántóföldeknek használtatnának is. Az 1802 diki 7 dik tzikelyben előadott fizetés 's bevétel módja pedig akként változtatódott, hogy az Uraság, minekutánna az aratás az egész határban bevégeztetett, 's erről a' Helység Elöljárói által tudósítottatott, tartozik az illető kilentzedet vagy hanyadját harmad nap alatt beszédni, különben szabadságában áll a' jobbágyoknak — az Urasági 's azontúl be nem ingyen hordandó hanyadot a' szántóföldön hagyván. — többi termésüket tsűrjök,

be takarítani. Ezen eseten kívül mindazáltal tartoznak a' jobbágyok a' többi urbárialis kötelezéseken felül a' kilentzedet vagy másféle hanyadot a' határon belől ingyen behordani.

P á p á n, folyó esztendei Augustus 21-kén tartatott a' Reform. Collegiumban, a' múlt 1832-dik eszt. November elején felállítatott Hazai-Törvényt tanító Intézetben, Tettes Stettner György Professor Urnak tanítása alatt halgatott Ifjakknak második fél esztendei examenek, számos ahhoz értő halgatónak jelenléteken, a' nagy Auditoriumban. — Az examenek, valamint a' Törvénynek tanítása is Deák nyelven tétettek illy rendel: E' Studiis Juris privati Hungarici Libri II. Parte altera de Jure ad rem. 2 do Juris privati Hung. L. III. de Actionibus. 3 o Jure Criminali Hungarico. 4 o Scientiis Politico-Camerilibus, et Jure Cambio mercantili. — Mindössze vólt a' Tanulók száma 59. — Ezen examen, mellyet mint első zsenget úgy tekinthetünk, — nem tsak hogy minden jelen vóltaknak várakozását ki elégítette; sőt a' valódi igazságot megvallván, reménységünket sokkal fellyül múlta, úgy, hogy azt lehet méltán mondani, hogy a' tisztelt Professor Ur, tanítói ügyességének és szorgalmosságának itt példás remekjét adta, annyira, hogy a' 59 tanítványok között tsak alig lehetett kettőt vagy hármat találni, a' ki a' néki fel tett kérdésre pontosan meg ne felelt volna; sőt a' többek között én magam is, a' rendes feleletek sorában, mellyek tzedula húzás mellett történtek — elő fordúlt alkalmazásokhoz képeest, több ízben, nehezebb kérdéseket tettem fel ollyakat, mellyek leginkább a' praxisra tartoznak; do azokra is mindenkor teilyesen ki elégítő feleletet nyertem az Ifjaktól, a' kik — mint az examen végevel ki mutaták a' praxisban is gyakorolva vóltak,

elő mulatván Deák és Magyar nyelven az ő Admonitiójikat, Actiojikat, Leváltajikat 's a' t. — A' később maradék is hálás köszönettel tartozik azon nagylelkű Jól-tévők eránt, kik a' Pápai Collegiumban ezen Honni-Törvényt tanítói-Székeknek alapítását, részszerént tanátsal, részszerént pedig adakozásokkal eszközölték. — Ezen examen kezdődött a' megírt napon délelőtt 8 órakor, tartott 12 óráig, és dél után harmadfél órától estvéli nyóltzadfél óráig; a' midőn is vége lévén az examennek, ugyan azon Auditoriumban öszve gyült a' Collegiumbeli Tanuló ifjúságnak éneklő és muzsikáló Kara, Botsor István most következő Contra-Scriba igazgatója alatt, mely díszes hármoniának halgatására igen számosan gyülekeztek öszve. Ez alatt a' tanítói Széken (Cathedra) fel vólt állítva, a' Törvényt tanuló ifjúság által készítettett, mesterséges virágokból fűzött koszorú, égő viasz gyertyákkal körül rakva, mellynek közepében a' tisztelt Professor Úr nevének első betűji S. GY. borsó szemnyi nagyságú fejér gyöngyökből fűzve tündöklöttek. — Ezen ékes hangitsálás, éjtszakai tíz óráig gyönyörködtette nem csak a' bent vólt halgatókat, hanem még az útszán öszve sereglett népet is, kikkel ott az útsza egészen tömve vólt. — Végezödvén a' hármonia is: mindnyájan örvendező érzéssel meg tölt szívvel hagytuk el az Auditoriumot. J.

Débre czen Aug. 11-kén 1853.
Tegnap adá próbáját tanítói ügyességének és ritka béke türesű szorgalmának Kőszegi Beniamin, Collegiumunkban Tanuló Ifjú, midőn nyóltz esztendőskorú nevendékjét, egy helybeli Polgárnak süket néma leánykáját, N. Tiszt. Superintendentiánk Fő Curatora Meltóságos Septemvir Péchy Imre Úr, 's több nagy tekintetű és tiszteletű Uraságok előtt közönséges vi'sgálat alá ki-

állította. Nem tsak abban határozódott ezen ifjú Tanítónak igyekezete, hogy a' betűket, számokat, es a' külömbféle dolgokat egyedül tsak jegyek által tegye szerentsétlen tanítványa előtt 's általa éríthetökké, hanem fő törekedése az vólt, hogy azt a' szavak érthető kimondására szoktassa. Eszre vévén tudniillik a' gondos Ifjú hogy a' szókimondásra szükséges eszközök (Organumok) nem vólnának a' gyermeknél olly' egészen megromolva, hogy feltett tzelja kivihetetlen lehetne, azt elebb a' magán hangzó, később' pedig a' mással hangzó betűk' kiejtésére, továbbá pedig a' szó tagok (Syllabák) 's így lassanként egész szavak kimondására tanította; egy maga által halhéjból készített eszközötskével élvén ezen fáradságos munka mellett, mellyel a' gyermek' nyelvét a' szerént igazgatta, a' mint az egyik vagy másik hang' kiejtésére kívántatott. Hiszem, hogy lelki örömmel eltelve lássa ezen érdemes Ifjú próbatételének legelső sikerét; 's valóban nem tudta az ember a' gyermek hamari előmenetelén tsudálkozzék e' inkább, mellyet az nem több mint öt hónapok ólta, még pedig naponként tsak egy rövid óranyi oktatás mellett teve Tanítójának keze alatt, vagy pedig a' tanító Ifjú elnem tsüggedett szorgalmán 's béke türesén. A' gyermek nem tsak írni, valamennyire már olvasni, hanem százig számlálni is tud; 's a' számokat, valamint igen sok, még pedig nem a' legkönnyebb értelmű 's kimondású szókat, meglehetősen érthetőséggel ki is mondja. Megjegyzést érdemel itt ezen tanító Ifjú ditséretére; hogy már ez előtt is két rendbeli, ugyan illyen szerentsétlen állapotban lévő gyermekeket hasonló előmenetellel tanított, 's hogy közelebb ismét két nagyobb életkorúak vagynak oktatása alá ajánlva! — Vajha a' szenvedő emberiség boldo-

gítására vonszó szent buzgalom meg ne tsökkenne ezen érdemes Ifjában, vajha Frantzia nagy példányját szemé előtt tartva, ennekutánna még hathatósbabb munkásságra buzdíthatnák!

Mit nem lehet várni ezen derék Ifjútól a' jövendőre nézve, ki eléggé meg nem dítsérhető szép hajlandóságát követve, már eddig is sikeres fáradozásának illy szerentsés próbáját adta; kivált ha gyámolító részvétellel segítve, a' hasonló nagy tzelra alapított intézeteket megvizsgálván, tudományát nagyobb tökéletesesgre viheti! — Ki nem kívánna néki Istentől erőt 's segedelmet nemes tzeljának minél elébb elérésére! ki nem óhajtaná, hogy szerentsétlen ember társainknak megfizethetetlen javára 's boldogítására hosszú időkig éljen!

Modor Aug. 15-kén. Jurenák András Úr Evang. Gymnasiumunk Rector Professora lemondván hivataláról, helyébe Michnay András Ur választatott. — Michnay Ur Po'sonyi iskoláit dílséretesen végezvén, a' Lipsiai és Göttingai Universitásokban tanult harmadfél esztendeig, a' hol magát kiváltkép a' görög és deák Literaturára, Historiára és Philosophiára szentelte. Lipsiában szerentsés volt a' Szász Királyi Philologiai Seminárium rendes tagjai közzé felvétetni. Ez által kívánt alkalmat nyert theoretice és practice készülni a' philologiai tanító hivatalra, személyes felügyelése alatt a' híres litterator Beck Tanátsos Urnak, ki Directora vala azon intézetnek, melly a' tudós Oskolákba Tanítók képzésére van állítva. — Ez előtt három évekkel megtérvén, esztendeig Bétsben használta a' Ts. K. Udvari Bibliotheca kintseit a'

Classica Literaturában; azután a' Po'sonyi Districtualis Diaconátust fogadta el, a' midön a' Po'sonyi Evang. Liceum eránt is érdemes lett az által, hogy a' múlt Aprilisben elhunyt Zsigmondy Prof. tudományait előmenetelesen tanította. — Eddigi törekedései eléggé kezsednek arról, hogy mint Oskolánk Rector Professora, szemé előtt tartván mindenkor a' tellyes Gymnasiumi nevelés tzelját, buzgón fog igyekezni és képes leszsz, jól elkészült ifjakat állítani a' Tudományok pályájára; lélek erejeket kivált a' régi remek irományok alapos ismertetése által tzelerányosan fejtvén 's erősítvén; öket önmunkásollká képezi a' dologra és írásra; ekkép minden hivatalos lelkiügyességnek, a' szép jó igaz felfoghatóságának, és a' miben a' valódi lélek nemesség áll, a' mivel emberiségnek humanitásnak biztos alapot fog tenni. A' gymnasium Előjárói ezen választást jelentvén, 's azon tzelos intézetekre, mellyek Oskoláinkban a' szegényebb tanulóokra nézve is állanak, figyelmeztetvén a' Hazát: reménylik, hogy közlések, több Szüléleknek kedves leszsz, a' tanulni vágyó ifjaknak alkalmat fog szolgáltatni, hogy ezen már 200 évek óta virágzó Gymnasiumot erköltsök 's elméjek képzésére használják.

A' Pénz folyamat Augustus' 29 dikén;
közép ár: 947/32
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 1351/8
Az 1820-béli sorsosok:
Az 1821-béli hasonlók:
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 54 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1214 for. ton
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó Marton József, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomató: Nemes Haykul Antta! (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)